

PATVIRTINTA
Finansų rinkos priežiūros komiteto
2022 m. spalio 11 d. sprendimu
Nr. V 2022/(1.160.E-9004)-441-201

ATITIKTIES FUNKCIJOS GAIRĖS

Turinys

ĮVADAS	2
I SKYRIUS	2
TEISINIS PAGRINDAS	2
II SKYRIUS	3
TAIKYMO SRITIS IR SUBJEKTAI	3
III SKYRIUS	4
VARTOJAMOS SĄVOKOS	4
IV SKYRIUS	4
ATITIKTIES FUNKCIJAI TAIKOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI	4
1. Atitikties funkcijos veiksmingumas	4
2. Nuolatinis atitikties funkcijos vykdymas	5
3. Atitikties funkcijos nepriklausomumas	6
4. Proporcingumo principas.....	6
5. Atitikties funkcijos sujungimas su kitomis vidaus kontrolės funkcijomis	7
6. Atitikties funkcijos perdavimas vykdyti išorės paslaugų teikėjams	8
V SKYRIUS	8
ATITIKTIES FUNKCIJOS VYKDYMAS	8
1. Atitikties rizikos vertinimas	8
2. Atitikties stebėseną	9
3. Atitikties ataskaitos.....	10
4. Konsultavimas	11

ĮVADAS

Lietuvos bankas, siekdamas gerinti Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytą reikalavimų laikymąsi, parengė Atitikties funkcijos gaires (toliau – Gairės).

Gairės skirtos Lietuvos banko prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams: finansų maklerio įmonėms, pagal Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą arba Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą veikiančioms valdymo įmonėms, bankams, draudimo ir perdraudimo įmonėms, centrinėms kredito unijoms, kredito unijoms, elektroninių pinigų įstaigoms ir mokėjimo įstaigoms.

Gairių tikslas – padėti finansų rinkos dalyviams identifikuoti, vertinti, stebėti ir mažinti atitikties riziką, t. y. riziką, kad finansų rinkos dalyvių veikla neatitiks jų veiklą reguliuojančių įstatymų, kitų teisės aktų, Europos bankininkystės institucijos (angl. *European Banking Authority*), Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (angl. *European Securities and Market Authority*), Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (angl. *European Insurance and Occupational Pensions Authority*) ir Lietuvos banko gairių ir pozicijų. Pažymėtina, kad nesilaikant įstatymų, kitų teisės aktų, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairių ir pozicijų gali būti pažeisti finansų rinkos dalyvių klientų interesai, pakenkta finansų rinkos dalyvių reputacijai, atsirasti kitų nuostolių. Be to, nustatęs finansų rinkos dalyvių veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, Lietuvos bankas turi teisę skirti poveikio priemones.

Gairės turėtų pagerinti bendrą finansų rinkos dalyvių supratimą, kaip turi būti įgyvendinama atitikties funkcija, stiprinti asmenų, atsakingų už šios funkcijos įgyvendinimą (atitikties pareigūnų), įgaliojimus ir įtaką finansų rinkos dalyvių veiklai, taip pat skatinti vienodą ir nuoseklų finansų rinkos dalyvių atitikties funkcijos įgyvendinimą.

I SKYRIUS TEISINIS PAGRINDAS

1. Europos Sąjungos teisės aktai:

1.1. 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (nauja redakcija) (toliau – FPRD II) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/2034;

1.2. 2006 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos direktyva 2006/73/EB, kuria įgyvendinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų ir veiklos sąlygų, bei toje direktyvoje apibrėžti terminai;

1.3. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjektais, derinimo (nauja redakcija) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1160, 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvomis (ES) 2019/2034 ir (ES) 2019/2162;

1.4. 2010 m. liepos 1 d. Europos Komisijos direktyva 2010/43/ES, kuria įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB nuostatos dėl organizacinių reikalavimų, interesų konfliktų, veiklos vykdymo, rizikos valdymo ir depozitoriumo ir valdymo įmonės susitarimo turinio su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. balandžio 21 d. Komisijos deleguotąją direktyva (ES) 2021/1270;

1.5. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos 2021 m. balandžio 6 d. Gairės dėl tam tikrų FPRD II atitikties užtikrinimo funkcijos reikalavimų (ESMA35-36-1952);

1.6. Europos bankininkystės institucijos 2021 m. liepos 2 d. Vidaus valdymo gairės (EBA/GL/2021/05);

1.7. Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos 2014 m. sausio 1 d. Valdymo sistemos gairės (EIOPA-BoS-14/253).

2. Lietuvos Respublikos teisės aktai:

2.1. Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymas;

- 2.2. Lietuvos Respublikos kolektyvinio investavimo subjektų įstatymas;
- 2.3. Lietuvos Respublikos bankų įstatymas;
- 2.4. Lietuvos Respublikos kredito unijų įstatymas;
- 2.5. Lietuvos Respublikos centrinių kredito unijų įstatymas;
- 2.6. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymas;
- 2.7. Lietuvos Respublikos elektroninių pinigų ir elektroninių pinigų įstaigų įstatymas;
- 2.8. Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatymas;
- 2.9. Lietuvos banko valdybos 2018 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 03-111 „Dėl Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo ir investicinių paslaugų teikimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo ir investicinių paslaugų teikimo taisyklės;
- 2.10. Lietuvos banko valdybos 2012 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. 03-144 „Dėl Valdymo įmonių veiklos organizavimo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Valdymo įmonių veiklos organizavimo ir vykdymo taisyklės;
- 2.11. Lietuvos banko valdybos 2012 m. rugpjūčio 2 d. nutarimu Nr. 03-176 (nauja redakcija) „Dėl Bankų vidaus valdymo bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Bankų vidaus valdymo bendrųjų reikalavimų aprašas;
- 2.12. Lietuvos banko valdybos 2008 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 149 „Dėl Vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatų“ patvirtintos Vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatos;
- 2.13. Lietuvos banko valdybos 2014 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 03-25 „Dėl Kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatų patvirtinimo“ patvirtinti Kredito unijų vidaus kontrolės ir rizikos vertinimo (valdymo) organizavimo nuostatai;
- 2.14. Lietuvos banko valdybos 2014 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 03-95 „Dėl Draudimo įmonių skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo nuostatų patvirtinimo“ patvirtinti Draudimo įmonių skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo nuostatai;
- 2.15. Lietuvos banko valdybos 2020 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 03-106 (nauja redakcija) „Dėl Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų valdymo sistemos ir gautų lėšų apsaugos reikalavimų aprašas.

II SKYRIUS

TAIKYMO SRITIS IR SUBJEKTAI

3. Gairės taikomos Lietuvos banko prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams (toliau – finansų rinkos dalyviai):
 - 3.1. finansų maklerio įmonėms ir užsienio valstybių finansų maklerio įmonių filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje;
 - 3.2. pagal Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą ar Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymą veikiančioms valdymo įmonėms ir užsienio valstybių valdymo įmonių filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje;
 - 3.3. bankams ir užsienio valstybių bankų filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje;
 - 3.4. draudimo ir perdraudimo įmonėms ir užsienio valstybių draudimo ir perdraudimo įmonių filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje;
 - 3.5. centrinėms kredito unijoms;
 - 3.6. kredito unijoms;
 - 3.7. elektroninių pinigų įstaigoms;
 - 3.8. mokėjimo įstaigoms.
4. Gairės netaikomos kitose Europos Sąjungai ir Europos ekonominei erdvei priklausančiose valstybėse įsteigtų finansų maklerio įmonių, valdymo įmonių, bankų, draudimo ir perdraudimo įmonių, elektroninių pinigų įstaigų ir mokėjimo įstaigų filialams, įsteigtiems Lietuvos Respublikoje.
5. Gairės taikomos proporcingai finansų rinkos dalyvio veiklai, t. y. atsižvelgiant į finansų rinkos dalyvio dydį, veiklos pobūdį ir mastą, klientų kategorijas, organizacinę vidaus struktūrą.

III SKYRIUS VARTOJAMOS SĄVOKOS

6. Gairėse vartojamos sąvokos:

6.1. **Atitikties funkcija** – finansų rinkos dalyvio funkcija, apimanti atitikties rizikos identifikavimą, vertinimą, stebėseną ir su tuo susijusį konsultavimą bei ataskaitų teikimą;

6.2. **Atitikties pareigūnas** – finansų rinkos dalyvio paskirtas asmuo, atsakingas už atitikties funkcijos vykdymą, arba atitikties padalinio (kai toks padalinys įsteigtas) vadovas. Sąvoka „atitikties funkciją vykdančios darbuotojai“ Gairėse vartojama tada, kai Gairių nuostatos taikomos ne tik atitikties pareigūnui, bet ir kitiems atitikties padalinio (kai toks padalinys įsteigtas) darbuotojams;

6.3. **Atitikties rizika** – rizika, kad finansų rinkos dalyvio veikla neatitiks finansų rinkos dalyvio veiklą reguliuojančių įstatymų, kitų teisės aktų, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairių ir pozicijų, finansų rinkos dalyvio (įmonių grupės) vidaus dokumentų;

6.4. **Finansų rinkos dalyvio vadovai** – asmuo arba asmenys, kurie vadovauja finansų rinkos dalyvio veiklai:

6.4.1. administracijos vadovas;

6.4.2. valdybos nariai;

6.4.3. stebėtojų tarybos nariai.

7. Kitos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos konkrečiau finansų rinkos dalyvio veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

IV SKYRIUS ATITIKTIES FUNKCIJAI TAIKOMI ORGANIZACINIAI REIKALAVIMAI

1. Atitikties funkcijos veiksmingumas

8. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad būtų paskirtas atitikties pareigūnas arba įsteigtas atskiras atitikties padalinys, atsakingas už atitikties funkcijos vykdymą.

9. Užtikrinami, kad atitikties funkcijai vykdyti būtų skirta pakankamai žmogiškųjų ir kitų išteklių, finansų rinkos dalyviai turėtų atsižvelgti į savo teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos mastą ir rūšis.

10. Atitikties funkciją vykdančioms darbuotojams turėtų būti suteikti būtini įgaliojimai, kad galėtų veiksmingai atlikti savo pareigas, ir galimybė susipažinti su visa svarbia informacija, susijusia su finansų rinkos dalyvio teikiamomis paslaugomis ar vykdoma veikla.

11. Atitikties pareigūnas turėtų turėti pakankamai išsamių žinių ir patirties bei būti kompetentingas, kad galėtų prisiimti atsakomybę už atitikties funkcijos vykdymą ir užtikrinti jos veiksmingumą.

12. Nesilaikant įstatymų, kitų teisės aktų, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairių ir pozicijų gali būti pažeisti finansų rinkos dalyvių klientų interesai, pakenkta finansų rinkos dalyvių reputacijai, atsirasti kitų nuostolių. Be to, nustatęs finansų rinkos dalyvių veiklą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, Lietuvos bankas turi teisę skirti poveikio priemones. Todėl finansų rinkos dalyvis turėtų užtikrinti, kad būtų paskirtas atitikties pareigūnas arba įsteigtas atskiras atitikties padalinys, atsakingas už veiksmingą atitikties funkcijos vykdymą. Tarptautinėje praktikoje taikomoje trijų lygių vidaus kontrolės (angl. *three lines*¹) sistemoje atitikties funkcija priskiriama antrojo lygmens vidaus kontrolei. Kartu turi būti užtikrinamas veiksmingas keitimasis informacija tarp atitikties pareigūno arba atskiro atitikties

¹ Trijų lygių vidaus kontrolės (angl. *three lines*) sistemoje pirmojo lygmens vidaus kontrolei priskiriama finansų rinkos dalyvio padalinių vykdoma veiklos kontrolė, antrajam lygmeniui – už atitiktį ir rizikos valdymą atsakingų padalinių vykdoma vidaus kontrolė (taip pat gali būti išskiriama finansinės ir kitos informacijos patikimumo kontrolė, veiklos efektyvumo kontrolė ir kt.). Trečiojo lygmens vidaus kontrolei priskiriama vidaus audito vykdoma kontrolė. Detaliau žr. Europos bankininkystės institucijos 2021 m. liepos 2 d. Vidaus valdymo gairėse (EBA/GL/2021/05).

padalinio ir kitų vidaus kontrolės funkcijas atliekančių asmenų (rizikos valdymo, vidaus audito) ir, kai tinkama, išorės auditorių.

13. Kiek darbuotojų reikia atitikties funkcijai vykdyti, labai priklauso nuo finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos pobūdžio. Kai finansų rinkos dalyvio veiklos mastas reikšmingai išplečiamas, finansų rinkos dalyvis turėtų užtikrinti, kad, atsižvelgiant į atitikties rizikos pokyčius, pagal poreikį būtų panašiai išplėsta atitikties funkcija. Finansų rinkos dalyvio vadovai turėtų reguliariai ir bent kartą per metus patikrinti, ar užtenka darbuotojų ir jų kompetencijos atitikties funkcijai vykdyti.

14. Be žmogiškųjų išteklių, atitikties funkcijai vykdyti taip pat reikėtų skirti pakankamai informacinių technologijų išteklių.

15. Kai finansų rinkos dalyvis sudaro konkrečioms funkcijoms ar padaliniams skirtus biudžetus, atitikties funkcijai reikėtų skirti tokį biudžetą, kurio pakaktų atsižvelgiant į finansų rinkos dalyvio atitikties riziką. Prieš nustatant biudžetą reikėtų pasikonsultuoti su atitikties pareigūnu. Visi sprendimai reikšmingai sumažinti biudžetą atitikties funkcijai vykdyti turi būti įforminti raštu ir nurodytos išsamios šių sprendimų priežastys.

16. Siekdami užtikrinti, kad atitikties funkciją vykdančios darbuotojai, vykdydami savo pareigas, visada galėtų susipažinti su jų pareigoms atlikti reikalinga informacija, finansų rinkos dalyviai turėtų suteikti galimybę šiems darbuotojams naudotis visomis reikalingomis duomenų bazėmis ir dokumentais.

17. Siekiant užtikrinti tinkamą finansų rinkos dalyvio veiklos sričių, susijusių su viešai neskelbtina ar kita svarbia informacija, priežiūrą, atitikties pareigūnui turėtų būti suteikta galimybė naudotis visomis reikalingomis finansų rinkos dalyvio informacinėmis sistemomis, taip pat susipažinti su vidaus ar išorės audito ataskaitomis arba kitomis finansų rinkos dalyvio vadovams teikiamomis ataskaitomis. Prireikus atitikties pareigūnui taip pat turėtų būti suteikta galimybė dalyvauti finansų rinkos dalyvio vadovų posėdžiuose. Nesuteikus šios teisės, tai reikėtų pagrįsti dokumentais ir paaiškinti raštu. Kad galėtų nustatyti, kuriuose posėdžiuose svarbu dalyvauti, atitikties pareigūnas turėtų būti puikiai susipažinęs su finansų rinkos dalyvio organizacine struktūra, verslo kultūra ir sprendimų priėmimo procedūromis.

18. Siekdami užtikrinti, kad atitikties funkciją vykdančios darbuotojai turėtų savo pareigoms atlikti reikalingus įgaliojimus (įskaitant pakankamą kompetenciją ir asmeninius įgūdžius), finansų rinkos dalyvio vadovai turėtų jiems sudaryti visas sąlygas, reikalingas šioms pareigoms vykdyti. Sustiprinti atitikties funkciją vykdančių darbuotojų įgaliojimus taip pat padėtų finansų rinkos dalyvio atitikties politika, kurioje aiškiai nustatyti specialūs šių darbuotojų įgaliojimai.

19. Visi atitikties funkciją vykdančios darbuotojai turėtų būti susipažinę su finansų rinkos dalyvio veiklą reguliuojančiais įstatymais, kitais teisės aktais, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairėmis ir pozicijomis, kiek tai yra reikalinga jų užduotims atlikti. Kad atitikties funkciją vykdančios darbuotojai neprarastų kompetencijos, turėtų būti rengiami reguliarius jų mokymai, sudaromos sąlygos kelti kvalifikaciją. Atitikties pareigūnas arba, jei įsteigtas atitikties padalinys, šio padalinio vadovas turėtų turėti didesnę kompetenciją.

20. Prieš paskirdami asmenį atitikties pareigūnu, finansų rinkos dalyvio vadovai turėtų įvertinti kandidato kvalifikaciją. Atitikties pareigūnas turėtų turėti specialiųjų žinių apie finansų rinkos dalyvio teikiamas paslaugas ir vykdomą veiklą. Skirtingiems finansų rinkos dalyviams reikalinga kompetencija gali skirtis, nes skirsis atitikties rizikos pobūdis. Todėl paskirtam naujam atitikties pareigūnui gali prireikti papildomų specialiųjų žinių, susijusių su konkrečiu finansų rinkos dalyvio verslo modeliu, net jeigu šis asmuo anksčiau dirbo kito finansų rinkos dalyvio atitikties pareigūnu.

21. Atitikties pareigūnas turėtų turėti pakankamai profesinės patirties, kad galėtų vertinti su finansų rinkos dalyvio veikla susijusių atitikties riziką. Reikalinga profesinė patirtis gali būti įgyta einant pareigas, susijusias su veiklos operacijų vykdymu, kitomis vidaus kontrolės arba reguliavimo funkcijomis.

2. Nuolatinis atitikties funkcijos vykdymas

22. Finansų rinkos dalyviai turėtų nustatyti tinkamas priemones, skirtas atitikties rizikai bei kitai su tuo susijusiai rizikai nustatyti, ir tvarką, kuria būtų užtikrinama, kad atitikties funkcija

būtų vykdoma nuolat ir kad atitikties pareigūno pareigos būtų vykdomos ir tada, kai jo nėra darbo vietoje. Ši tvarka turėtų būti aprašyta.

23. Atitikties funkciją vykdančių darbuotojų pareigos, kompetencija ir įgaliojimai turėtų būti nustatyti atskiroje atitikties politikoje arba kituose vidaus tvarkos aprašuose, atsižvelgiant į finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos mastą ir pobūdį. Ši politika ir (arba) vidaus tvarkos aprašai taip pat turėtų apimti informaciją apie atitikties stebėsenos programos sudarymą bei jos vykdymo kontrolę, pareigas teikti ataskaitas bei jose teikiamos informacijos apimtį, informaciją apie rizikos vertinimo pagrįstą metodą, taikomą vykdant atitikties priežiūros veiklą. Į atitinkamus įstatymų, kitų teisės aktų, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairių ar pozicijų pakeitimus turėtų būti nedelsiant atsižvelgiama atitinkamai pakeičiant šią politiką ir (arba) vidaus tvarkos aprašus.

24. Finansų rinkos dalyvis turėtų, pavyzdžiui, taikydamas vidaus procedūras ir pavadavimo tvarką, užtikrinti, kad atitikties funkcija būtų tinkamai vykdoma ir tada, kai atitikties pareigūno nėra darbo vietoje (išvykęs į komandiruotę, atostogauja ir pan.).

25. Atitikties funkcija turėtų būti vykdoma nuolat, o ne tik tam tikromis aplinkybėmis. Tam reikia vykdyti reguliarią atitikties stebėseną vadovaujantis atitikties stebėsenos programa (Gairių 57 punktas), t.y. reikėtų reguliariai stebėti visas pagrindines finansų rinkos dalyvio teikiamas paslaugas ir veiklos sritis bei atsižvelgti į atitikties riziką, susijusią su šiomis veiklos sritimis. Vykdamas atitikties funkciją reikėtų gebėti skubiai reaguoti į nenumatytus įvykius ir prireikus per trumpą laiką atitinkamai persitvarkyti.

3. Atitikties funkcijos nepriklausomumas

26. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad atitikties funkcija finansų rinkos dalyvio organizacinėje struktūroje užimtų tokią padėtį, kuria būtų užtikrinta, kad atitikties pareigūnas ir kiti šią funkciją vykdančios darbuotojai, atlikdami savo užduotis, veiktų nepriklausomai.

27. Nors finansų rinkos dalyvio vadovai atsako už tinkamą atitikties funkcijos organizavimą ir įdiegtos organizacinės struktūros efektyvumo priežiūrą, atitikties funkcija turėtų būti vykdoma nepriklausomai nuo finansų rinkos dalyvio vadovų ir kitų padalinių. Visų pirma finansų rinkos dalyvio organizacinė struktūra turėtų būti tokia, kad būtų užtikrinta, jog kiti padaliniai negalėtų atitikties funkciją vykdančioms darbuotojams duoti nurodymų ar kitaip daryti jiems ir jų veiklai įtaką. Be to, atitikties pareigūnas turėtų įgyvendinti tinkamą atitikties rizikos eskalavimo procesą, įtraukdamas finansų rinkos dalyvio vadovus.

28. Siekdami užtikrinti atitikties funkcijos nepriklausomumą, finansų rinkos dalyviai taip pat turėtų nustatyti, kad atitikties pareigūną skirtų ir atleistų ne žemesnes nei vadovo pareigas einantis asmuo, t. y. administracijos vadovas, valdyba arba stebėtojų taryba.

29. Jeigu finansų rinkos dalyvio vadovai nukrypsta nuo svarbių atitikties pareigūno pateiktų rekomendacijų arba vertinimų, atitikties pareigūnas turi tai užfiksuoti dokumentuose ir nurodyti atitikties ataskaitose.

4. Proporcingumo principas

30. Finansų rinkos dalyviai turėtų nuspręsti, kurios priemonės, įskaitant organizacines priemones ir išteklių lygį, geriausiai tinka atitikties funkcijos veiksmingumui konkrečiomis aplinkybėmis užtikrinti. Šis vertinimas turėtų būti reguliariai persvarstomas. Atitikties funkciją vykdančios darbuotojai turėtų nedalyvauti teikiant paslaugas ar vykdamas veiklą, kurios yra jų pačių prižiūrimos. Taip pat šių darbuotojų darbo užmokesčio politika turėtų nekelti grėsmės šių asmenų objektyvumui ir nesudaryti prielaidų šiai grėsmei kilti.

31. Priimdami sprendimą dėl atitikties funkcijos veiksmingumo, finansų rinkos dalyviai turėtų atsižvelgti, *inter alia*, į šiuos aspektus:

31.1. finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos rūšis;

31.2. santykį tarp teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos, kuriai taikomi konkretaus finansų rinkos dalyvio veiklą reglamentuojantys teisės aktai, ir kitos finansų rinkos dalyvio veiklos;

31.3. finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos mastą, pobūdį ir sudėtingumą, bendrą balanso sumą ir pajamas;

- 31.4. klientams siūlomų finansinių paslaugų ir produktų rūšis;
- 31.5. klientų, kuriems finansų rinkos dalyvis teikia paslaugas, kategorijas (profesionalūs, neprofesionalūs klientai, specialiuosius reikalavimus atitinkančios sandorio šalys ir pan.);
- 31.6. darbuotojų skaičių;
- 31.7. ar finansų rinkos dalyvis priklauso įmonių grupei, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios finansinės atskaitomybės įstatyme;
- 31.8. paslaugų teikimo tinklą (pavyzdžiui, susijusius agentus, tarpininkus, filialus ir kt.);
- 31.9. finansų rinkos dalyvio vykdomą veiklą kitose šalyse;
- 31.10. informacinių sistemų ir infrastruktūros organizavimą ir plėtrą.
32. Finansų rinkos dalyviui nuostata dėl atitikties funkciją vykdančių darbuotojų nedalyvavimo teikiant paslaugas ar vykdant veiklą gali būti netaikoma, jeigu dėl finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos pobūdžio, masto ar sudėtingumo lygio atitikties funkcijai užtikrinti nereikia visą darbo dieną dirbančio atitikties pareigūno.
33. Nors atitikties pareigūną reikėtų paskirti visada, reikalavimas, kad mažesnis finansų rinkos dalyvis, kurio veiklos sritis labai siaura, paskirtų atskirą atitikties pareigūną (t. y. tokį, kuris nevykdo jokių kitų funkcijų), gali būti neproporcingas. Finansų rinkos dalyviui pasinaudojus galimybe netaikyti nuostatos dėl atitikties funkciją vykdančių darbuotojų nedalyvavimo teikiant paslaugas ar vykdant veiklą, reikėtų vengti interesų konfliktų, kylančių tam pačiam asmeniui atliekant skirtingas užduotis.
34. Finansų rinkos dalyvis, kuris, vadovaudamasis proporcingumo principu, nusprendžia nesilaikyti nuostatos dėl atitikties funkciją vykdančių darbuotojų nedalyvavimo teikiant paslaugas ar vykdant veiklą, galėtų turėti vieną bendrą teisės ir atitikties funkciją. Tačiau sudėtingesnę veiklą vykdamas arba didesnis finansų rinkos dalyvis šių funkcijų sujungimo turėtų atsisakyti.
35. Finansų rinkos dalyvio sprendimas pasinaudoti galimybe nesilaikyti nuostatos dėl atitikties funkciją vykdančių darbuotojų nedalyvavimo teikiant paslaugas ar vykdant veiklą turėtų būti pagrįstas dokumentais, nurodant interesų konfliktų vengimo būdus, kad Lietuvos bankas galėtų įvertinti tokio sprendimo priešastis.

5. Atitikties funkcijos sujungimas su kitomis vidaus kontrolės funkcijomis

36. Finansų rinkos dalyviai, atsižvelgdami į išteklių lygį, turėtų pasirinkti tokias organizacines priemones, kad būtų tinkamai atskirtos vidaus kontrolės funkcijos. Atitikties funkcijos sujungimas su kitomis vidaus kontrolės funkcijomis gali būti priimtinas, jeigu tai nekenkia atitikties funkcijos veiksmingumui ir nepriklausomumui. Šis funkcijų sujungimas turėtų būti pagrįstas dokumentais, nurodant jo priešastis, kad Lietuvos bankas galėtų įvertinti, ar konkrečiomis aplinkybėmis šis funkcijų sujungimas yra tinkamas. Pagal finansų rinkos dalyvio veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus privaloma palaikyti vidaus audito funkcija negali būti sujungiamas su kitomis vidaus kontrolės funkcijomis, pavyzdžiui, su atitikties funkcija.
37. Atitikties funkciją vykdamas darbuotojai neturėtų vykdyti veiklos, kurią prižiūri. Tačiau atitikties funkcijos sujungimas su kitomis to paties lygmens vidaus kontrolės funkcijomis (pavyzdžiui, pinigų plovimo prevencija) gali būti priimtinas, jeigu dėl to nekyla interesų konfliktas ir nekenkiama atitikties funkcijos veiksmingumui.
38. Nustatant, kiek darbuotojų reikia atitikties funkcijai vykdyti, reikėtų atsižvelgti ir į tai, ar kitas vidaus kontrolės funkcijas vykdamas darbuotojai atlieka ir atitikties funkciją.
39. Nesvarbu, ar atitikties funkcija sujungta su kitomis vidaus kontrolės funkcijomis, atitikties pareigūnas turėtų savo veiklą koordinuoti su kitų padalinių vykdoma antrojo lygmens vidaus kontrolės veikla.
40. Jei finansų rinkos dalyvis nusprendžia paskirti atskirą pareigūną atsakingu už pareigų, susijusių su klientų finansinių priemonių ir lėšų apsauga, vykdymo klausimus, minėtas pareigūnas turėtų veikti nepriklausomai ir atitikties pareigūnas neturėtų duoti minėtam pareigūnui nurodymų ar kitaip daryti įtaką jo veiklai.
41. Kai atitikties funkcija derinama su kitomis vidaus kontrolės funkcijomis arba kai atitikties funkciją vykdamas darbuotojams pavedamos ir kitos užduotys (pavyzdžiui, susijusios su pinigų plovimo prevencija), finansų rinkos dalyvis turėtų skirti pakankamai išteklių atitikties jo veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų laikymuisi užtikrinti.

6. Atitikties funkcijos perdavimas vykdyti išorės paslaugų teikėjams

42. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad visą atitikties funkciją arba jos dalį perdavus vykdyti išorės paslaugų teikėjams (angl. *outsourcing*) būtų vykdomi visi šiai funkcijai taikomi reikalavimai.

43. Perduodant atitikties funkciją taikomi teisės aktuose nustatyti finansų rinkos dalyvio funkcijų perdavimo reikalavimai.

44. Atitikties funkcijai taikomi vienodi reikalavimai, nesvarbu, ar išorės paslaugų teikėjams perduodama vykdyti visa atitikties funkcija, ar jos dalis, atsakomybė už taikomų reikalavimų vykdymą tenka finansų rinkos dalyvio vadovams.

45. Prieš pasirinkdamas paslaugų teikėją, finansų rinkos dalyvis turėtų atlikti išsamų patikrinimą, kad įsitikintų, ar laikomasi teisės aktuose nustatytų reikalavimų, taikomų perduodant finansų rinkos dalyvio funkciją. Finansų rinkos dalyvis turėtų užtikrinti, kad paslaugų teikėjas turėtų būtinus įgaliojimus, išteklius, kompetenciją ir galimybę susipažinti su visa reikalinga informacija, kurios jam reikia, kad galėtų veiksmingai vykdyti perduotą atitikties funkciją. Kiek išsamus turėtų būti patikrinimas, priklauso nuo perduodamų vykdyti užduočių ir procesų pobūdžio, masto, sudėtingumo ir susijusios rizikos.

46. Finansų rinkos dalyviai taip pat turėtų užtikrinti, kad perduota visa atitikties funkcija arba jos dalis būtų vykdoma nepertraukiamai, t. y. pasirinktas paslaugų teikėjas turėtų gebėti šią funkciją vykdyti nuolat, o ne tik tam tikromis aplinkybėmis.

47. Finansų rinkos dalyvis turėtų prižiūrėti, ar paslaugų teikėjas, kuriam perduota atitikties funkcija, tinkamai vykdo savo pareigas, t. y. stebėti teikiamų paslaugų kokybę ir kiekybę. Finansų rinkos dalyvio vadovai yra nuolat atsakingi už perduotos vykdyti funkcijos priežiūrą ir turėtų turėti visus šiai pareigai vykdyti būtinus išteklius ir kompetenciją. Finansų rinkos dalyvio vadovai gali paskirti konkretų asmenį, kuris jų vardu prižiūrėtų, kaip vykdoma perduota atitikties funkcija.

48. Atitikties funkciją perdavus vykdyti paslaugų teikėjui, kuris priklauso tai pačiai įmonių grupei kaip ir finansų rinkos dalyvis, finansų rinkos dalyvio vadovų atsakomybė dėl to nesumažėja.

49. Jeigu dėl savo verslo pobūdžio, masto arba sudėtingumo finansų rinkos dalyvis atitikties funkcijai vykdyti negali pasamdyti darbuotojų, kuriems nereikėtų vykdyti jų pačių prižiūrimos veiklos, atitikties funkcijos perdavimas vykdyti išorės paslaugų teikėjui veikiausiai būtų tinkamas sprendimas.

50. Atitikties funkcijos perdavimas išorės paslaugų teikėjui neturėtų:

50.1. daryti įtakos jos kokybei ir nepriklausomumui;

50.2. sukelti nepagrįstą papildomą veiklos riziką;

50.3. daryti įtakos kitų vidaus kontrolės funkcijų tinkamam atlikimui;

50.4. trukdyti finansų rinkos dalyviui ir Lietuvos bankui prižiūrėti, kaip laikomasi finansų rinkos dalyvio veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

51. Perdavęs visą arba dalį atitikties funkcijos vykdyti ne Europos ekonominėje erdvėje įsteigtam paslaugų teikėjui, finansų rinkos dalyvis turėtų atidžiau stebėti teikiamų paslaugų kokybę.

52. Finansų rinkos dalyvis turėtų užtikrinti atitikties funkcijos vykdymo tęstinumą sutarties su paslaugų teikėju nutraukimo atveju.

V SKYRIUS ATITIKTIES FUNKCIJOS VYKDYMAS

1. Atitikties rizikos vertinimas

53. Finansų rinkos dalyviai, siekdami efektyviai paskirstyti atitikties funkcijai skirtus išteklius, turėtų užtikrinti, kad vertinimo metu atitikties pareigūnas pagal parengtą programą atliktų atitikties rizikos stebėseną. Atitikties rizikos vertinimas turėtų būti atliekamas siekiant nustatyti pagrindinius atitikties priežiūros ir konsultavimo atitikties klausimais aspektus. Atitikties rizikos vertinimą reikėtų atlikti reguliariai, siekiant užtikrinti, kad atitikties priežiūros ir

konsultavimo atitikties klausimais pagrindiniai aspektai ir mastas išliktų tinkami.

54. Finansų rinkos dalyviai turėtų parengti, įdiegti ir laikytis tinkamos vidaus tvarkos ir procedūrų, kurių tikslas – nustatyti bet kokią riziką, kad finansų rinkos dalyvio veikla neatitiktų finansų rinkos dalyvių veiklą reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairių ir pozicijų, finansų rinkos dalyvio (įmonių grupės) vidaus dokumentų. Šiuo tikslu reikėtų identifikuoti finansų rinkos dalyviui kylančios atitikties rizikos lygį, atsižvelgiant į finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos pobūdį, klientų kategorijas, organizacinę vidaus struktūrą.

55. Atliekant atitikties rizikos vertinimą reikėtų atsižvelgti į įstatymuose ir kituose finansų rinkos dalyvio veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gaires ir pozicijas, taip pat finansų rinkos dalyvio įgyvendinamą vidaus tvarką, taikomas procedūras, sistemas ir kontrolės priemones. Vertinant taip pat turėtų būti atsižvelgiama į atitikties priežiūros rezultatus ir atliekant vidaus arba išorės auditą nustatytus faktus.

56. Remiantis atitikties rizikos vertinimu turėtų būti nustatyti atitikties užtikrinimo tikslai ir parengta atitikties stebėsenos programa. Siekiant užtikrinti, kad į bet kokią naują iškilusią riziką (pavyzdžiui, atsiradusią dėl naujo taikytino reguliavimo, pradėjus veiklą naujose verslo srityse arba dėl kitų finansų rinkos dalyvio struktūros pokyčių) būtų atsižvelgta, nustatyta rizika turėtų būti tikslinama reguliariai, taip pat kiekvieną kartą iškilus poreikiui (*ad hoc*).

2. Atitikties stebėseną

57. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad atitikties pareigūnas parengtų riziką grindžiamą atitikties stebėsenos programą, kurią rengiant būtų atsižvelgiama į visas finansų rinkos dalyvio teikiamų paslaugų ar vykdomos veiklos sritis. Atitikties stebėsenos programoje turėtų būti nustatyti atitikties rizikos vertinimu pagrįsti prioritetai siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai stebima reikalavimų laikymosi rizika.

58. Atitikties stebėsenos programos tikslas – įvertinti, ar finansų rinkos dalyvis teikia paslaugas arba vykdo veiklą laikydamasis įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų bei Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairių ir pozicijų, taip pat ar finansų rinkos dalyvio vidaus procedūros, organizacinė struktūra ir kontrolės priemonės yra veiksmingos ir tinkamos.

59. Kai keli finansų rinkos dalyviai priklauso vienai įmonių grupei, atsakomybė už atitikties funkciją tenka kiekvienam tai grupei priklausančiam finansų rinkos dalyviui. Todėl kiekvienas finansų rinkos dalyvis turėtų užtikrinti, kad jo atitikties pareigūnas liktų atsakingas už šio finansų rinkos dalyvio atitikties stebėseną. Tai apima ir tuos atvejus, kai finansų rinkos dalyvis atitikties funkciją perduoda vykdyti kitai tos pačios grupės įmonei. Tačiau atitikties pareigūnas turėtų atsižvelgti į grupės, kuriai priklauso finansų rinkos dalyvis, vykdomą stebėseną, pavyzdžiui, glaudžiai bendradarbiaudamas su grupei priklausančių įmonių audito, teisės, atitikties ir kitų vidaus kontrolės sričių darbuotojais.

60. Priemonės ir metodai, taikomi vykdant atitikties funkciją, taip pat atitikties stebėsenos programos mastas, patikrinimų sritys ir tai, kaip dažnai atitikties pareigūnas atlieka atitikties stebėseną (ji gali būti vykdoma periodiškai, kiekvieną kartą iškilus poreikiui (*ad hoc*) ir (arba) nuolat), turėtų būti nustatoma remiantis rizika grindžiamu požiūriu. Vykdam atitikties priežiūrą turėtų būti tikrinami ne tik dokumentai, bet ir tai, kaip praktiškai įgyvendinami vidaus tvarkos reikalavimai ir procedūros, pavyzdžiui, finansų rinkos dalyvio padaliniuose atliekant patikrinimus vietoje.

61. Tinkamos atitikties stebėsenos priemonės ir metodai, kurie galėtų būti taikomi vykdant atitikties funkciją, yra šie (bet ne tik):

61.1. suminių rizikos įverčių (angl. *agregated risk measurements*), pavyzdžiui, rizikos rodiklių (angl. *risk indicators*), taikymas;

61.2. ataskaitų, kuriomis siekiama atkreipti vadovų dėmesį į nustatytą riziką ir kuriose pateikiami esminiai realių ir planuotų rezultatų skirtumai (angl. *an exceptions report*) arba sprendžiami atvejai (angl. *an issues log*), teikimas;

61.3. tikslinis tam tikrų sričių tikrinimas, procedūrų stebėjimas, dokumentų peržiūros ir (arba) pokalbiai su atitinkamais darbuotojais.

62. Atitikties stebėsenos programoje turėtų būti matomi finansų rinkos dalyvio rizikos profilio pokyčiai, kurie gali atsirasti, pavyzdžiui, dėl tokių svarbių įvykių, kaip įmonių įsigijimas, informacinių technologijų sistemų pokyčiai arba reorganizacija. Atitikties stebėsenos programa taip pat turėtų apimti visų veiksmų, kurių finansų rinkos dalyvis ėmėsi reaguodamas į teisės aktų pažeidimus, įgyvendinimo ir veiksmingumo stebėseną.

63. Vykdamatitikties stebėseną taip pat turėtų būti atsižvelgiama į šiuos aspektus:

63.1. pareigą laikytis teisės aktų reikalavimų, taikomų finansų rinkos dalyvio teikiamoms paslaugoms ir vykdomai veiklai;

63.2. pirmojo lygmens vidaus kontrolę verslo srityse, kuriose finansų rinkos dalyvis vykdo savo veiklą (t. y. finansų rinkos dalyvio padalinių vykdomą kontrolę; atitikties funkcija apima antrojo lygmens vidaus kontrolę); ir

63.3. už rizikos valdymo, vidaus audito funkcijas arba už kitas vidaus kontrolės funkcijas atsakingų darbuotojų atliekamus patikrinimus.

64. Už kitas vidaus kontrolės funkcijas (rizikos valdymo, vidaus audito ir kt.) atsakingų darbuotojų atliekami patikrinimai turėtų būti koordinuojami su atitikties pareigūno vykdoma atitikties stebėsenos veikla, bet taip pat reikėtų užtikrinti, kad šie už skirtingas funkcijas atsakingi darbuotojai galėtų veikti nepriklausomai ir išlaikyti savo įgaliojimus.

65. Atitikties pareigūnas turėtų dalyvauti vykdamat klientų skundų nagrinėjimo procedūros stebėseną. Gauti skundai laikytini svarbiu atitikties stebėsenos informacijos šaltiniu. Tam nebūtina, kad atitikties pareigūnas dalyvautų priimant sprendimus dėl skundų. Finansų rinkos dalyvis turėtų atitikties pareigūnui suteikti galimybę susipažinti su visais gaunamais klientų skundais.

3. Atitikties ataskaitos

66. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad vadovams būtų reguliariai raštu teikiamos atitikties ataskaitos. Šiose ataskaitose turėtų būti pateikta informacija apie bendros atitikties kontrolės aplinkos įgyvendinimą ir veiksmingumą, nurodoma nustatyta rizika, priemonės, kurių imtasi arba ketinama imtis nustatytiems trūkumams pašalinti, ir kita reikšminga informacija. Ataskaitos turėtų būti rengiamos reguliariai, ne rečiau kaip vieną kartą per metus. Apie vykdamatitikties funkciją nustatytus reikšmingus pažeidimus atitikties pareigūnas turėtų nedelsdamas pranešti vadovams.

67. Vadovams raštu pateikta atitikties ataskaita turėtų apimti procesus, susijusius su finansų rinkos dalyvio paslaugų teikimu ar veiklos vykdymu. Jeigu ataskaita neapima tam tikrų finansų rinkos dalyvio procesų (arba tam tikrų teikiamų paslaugų ar veiklos rūšių), reikėtų aiškiai nurodyti priežastis.

68. Atitikties ataskaitose turėtų būti pateikiama ši informacija (jei taikoma):

68.1. bendros atitikties kontrolės aplinkos aprašymas:

68.1.1. finansų rinkos dalyvio atitikties politikos ir procedūrų tinkamumas ir veiksmingumas;

68.1.2. atitinkami teisės aktų ir kitų finansų rinkos dalyvio veiklą reguliuojančių reikalavimų pasikeitimai ataskaitiniu laikotarpiu, taip pat priemonės, kurių imtasi ir ketinama imtis siekiant užtikrinti atitiktį pasikeitusiems reikalavimams (jeigu vadovai nebuvo anksčiau informuoti kitomis priemonėmis);

68.1.3. atitikties funkcijos struktūros santrauka, įskaitant visus įdarbintus darbuotojus, jų kvalifikaciją ir atskaitomybės ryšius, o paskesnėse ataskaitose – visus su tuo susijusius pasikeitimus;

68.2. stebėsenos ir peržiūros būdas:

68.2.1. kaip atitikties funkciją vykdamatys darbuotojai vykdo peržiūras ir kaip ankstyvame etape nustatoma galima rizika, kad finansų rinkos dalyvis arba jo darbuotojai nesilaiko nustatytų pareigų;

68.2.2. atliktų patikrinimų vietoje arba dokumentų peržiūros santrauka;

68.2.3. planuojamos stebėsenos veiklos, kuri bus atliekama vėlesnės peržiūros metu, santrauka;

68.3. nustatyti faktai:

68.3.1. svarbiausių per tvarkos ir procedūrų patikrinimą nustatytų faktų santrauka, įskaitant neatitikties atvejus, nustatytus vykdant atitikties funkcijos stebėseną;

68.3.2. atliktų patikrinimų vietoje ir dokumentų patikrinimų rezultatų santrauka, į kurią taip pat įtraukiami nustatyti finansų rinkos dalyvio veiklos organizavimo ir atitikties užtikrinimo procedūrų pažeidimai ir trūkumai bei atitinkamos priemonės, kurių buvo imtasi pažeidimams ir trūkumams ištaisyti;

68.3.3. per nagrinėjamą laikotarpį gautų klientų skundų skaičius (jeigu vadovai nebuvo anksčiau informuoti kitomis priemonėmis), konkretūs reikalavimų nesilaikymo faktai ir (arba) rizika, susijusi su finansų rinkos dalyvio patvirtinta veiklos ir teikiamų paslaugų politika ar procedūromis;

68.4. veiksmai, kurių imtasi:

68.4.1. visų veiksmų, kurių imtasi siekiant pašalinti bet kokią reikšmingą riziką, santrauka;

68.4.2. priemonės, kurių imtasi ir kurių būtina imtis siekiant užtikrinti atitiktį pasikeitusiems finansų rinkos dalyvio veiklą reguliuojantiems reikalavimams;

68.4.3. reagavimas į gautus skundus (jeigu vadovai nebuvo anksčiau informuoti kitomis priemonėmis) ir veiksmai, susiję su konkrečios atitikties rizikos, nustatytos atsižvelgiant į veiklos ir teikiamų paslaugų politiką arba procedūras, kurias finansų rinkos dalyvis taiko atsižvelgdamas į klientų skundų peržiūrą, mažinimu;

68.5. kiti klausimai:

68.5.1. kiti reikšmingi su atitikties užtikrinimu susiję klausimai, iškilę nuo paskutinės ataskaitos pateikimo dienos;

68.5.2. svarbi susirašinėjimo su Lietuvos banku ir kitomis priežiūros institucijomis informacija (jeigu vadovai nebuvo anksčiau informuoti kitomis priemonėmis);

68.5.3. informacija apie bet kokį nukrypimą nuo atitikties funkciją vykdančių darbuotojų pateiktų svarbių rekomendacijų ar vertinimų;

68.5.4. informacija apie bet kokį nukrypimą nuo nepriklausomumo principo;

68.5.5. finansų rinkos dalyviui pasinaudojus galimybe netaikyti Gairių 30 punkto nuostatų, tolesnio priemonių, kuriomis siekiama kuo labiau sumažinti interesų konfliktus, tinkamumo vertinimas.

69. Atitikties pareigūnas, nusprendęs, kad reikia, turėtų papildomai pateikti atitikties ataskaitas kitų grupei priklausančių įmonių atitikties funkciją vykdančioms pareigūnams.

4. Konsultavimas

70. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad atitikties pareigūnas konsultuotų darbuotojus² atitikties klausimais, padėtų rengti vadovų ir darbuotojų mokymus, dalyvautų rengiant ir įgyvendinant naujus finansų rinkos dalyvio vidaus tvarkos ir procedūrų aprašus.

71. Finansų rinkos dalyviai turėtų skatinti ir stiprinti atitikties kultūrą savo veikloje. Šios atitikties kultūros tikslas – ne tik apskritai sukurti aplinką, kurioje sprendžiamos su atitikties užtikrinimu susijusios problemos, bet ir skatinti darbuotojus laikytis vartotojų apsaugos gerinimo principo, taip pat prisidėti prie finansų sistemos stabilumo.

72. Finansų rinkos dalyvis turėtų užtikrinti, kad jo darbuotojai būtų tinkamai parengti. Atitikties pareigūnas turėtų padėti rengti mokymų programas ir mokymus darbuotojams, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusiems su finansų rinkos dalyvio teikiamomis paslaugomis ar vykdoma veikla. Rengiant mokymų programas ir mokymus bei teikiant kitokią pagalbą visų pirma (bet neapsiribojant vien tuo) daugiausia dėmesio reikėtų skirti šiems dalykams:

72.1. finansų rinkos dalyvio vidaus tvarkos reikalavimams ir procedūroms bei jo organizacinei struktūrai; ir

72.2. finansų rinkos dalyvio veiklą reguliuojantiems įstatymams ir kitiems teisės aktams, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko gairėms, pozicijoms ir kitiems reikalavimams, kurie gali būti svarbūs, taip pat visiems jų pakeitimams.

73. Mokymai turėtų būti rengiami nuolat, o poreikiais pagrįsti mokymai – kai reikia. Mokymai turėtų būti rengiami tiems, kam jų reikia pagal darbuotojų vykdomas funkcijas,

² Jei tai draudimo ir perdraudimo įmonės, Gairių 70–79 punktuose vartojama sąvoka „darbuotojas“ taip pat apima priklausomus draudimo tarpininkus.

pavyzdžiui, visiems finansų rinkos dalyvio darbuotojams, konkrečioms padaliniais arba konkrečiam asmeniui.

74. Mokymo programa turėtų būti nuolat tikslinama, kad būtų atsižvelgta į visus susijusius pokyčius (pavyzdžiui, naujus teisės aktus, Europos bankininkystės institucijos, Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos ir Lietuvos banko paskelbtas gaires, pozicijas arba finansų rinkos dalyvio verslo modelio pokyčius).

75. Atitikties pareigūnas turėtų periodiškai vertinti, ar finansų rinkos dalyvio darbuotojai yra pakankamai informuoti ir tinkamai taiko vidaus tvarkos reikalavimus ir procedūras.

76. Atitikties funkciją vykdantys darbuotojai taip pat turėtų konsultuoti finansų rinkos dalyvio padalinių darbuotojus, vykdančius kasdienę veiklą, ir gebėti atsakyti į klausimus, susijusius su atitikties užtikrinimu.

77. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad atitikties pareigūnas dalyvautų rengiant atitinkamą finansų rinkos dalyvio vidaus politiką, tvarkos ir procedūrų aprašus. Todėl atitikties pareigūnui turėtų būti suteikta galimybė, pavyzdžiui, teikti padaliniams su atitikties užtikrinimu susijusias praktines žinias ir patarimus dėl visų strateginių sprendimų ar naujų verslo modelių arba dėl naujos reklamos strategijos taikymo. Atitikties pareigūnas, jeigu jo patarimų nesilaikoma, turėtų tai atitinkamai užfiksuoti dokumentuose ir nurodyti savo atitikties ataskaitose (prireikus ir *ad hoc* ataskaitose).

78. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad atitikties pareigūnas dalyvautų atliekant visus svarbius finansų rinkos dalyvio organizacinės struktūros keitimus. Tai apima sprendimų priėmimo procedūrą, kai tvirtinamos naujos verslo sritys, naujos paslaugos arba nauji produktai, kurie bus siūlomi arba platinami klientams, taip pat darbuotojų darbo užmokesčio politikos nustatymą. Todėl finansų rinkos dalyvio vadovai turėtų padalinius skatinti savo veiklos klausimais konsultuotis su atitikties pareigūnu.

79. Finansų rinkos dalyviai turėtų užtikrinti, kad atitikties pareigūnas dalyvautų susirašinėjant su Lietuvos banku ir kitomis kompetentingomis institucijomis visais svarbiais teikiamų paslaugų arba vykdomos veiklos klausimais.